

Eelerwoude

Op weg naar 100% natuurinclusief ►

Quicksan Wet
natuurbescherming
Prinses Margrietstraat 22
te Millingen aan de Rijn

Opdrachtgever:

Waardwonen
T.a.v. de heer R. van Lith
Nijverheidsstraat 35
6851 EJ Huissen

Opdrachtnemer:

Eelerwoude
[Onze vestigingen](#)
088-1471100
info@eelerwoude.nl
www.eelerwoude.nl

Projectgegevens:

Projectnummer: 204428
Datum: 16-3-2023
Projectleider: J. Loeffen
Opgesteld: J. Loeffen
Gecontroleerd: F. Boonk
Status: Definitief
Versie: 1

© 2023 Eelerwoude

Dit rapport is enkelzijdig opgemaakt.

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	4
2	Huidige situatie en ontwikkeling.....	5
2.1	Huidige situatie.....	5
2.2	Voorgenomen ontwikkeling	6
3	Natuurwetgeving en -beleid.....	7
3.1	Inleiding	7
3.2	Bescherming van soorten	7
3.3	Bescherming van gebieden.....	7
3.4	Bescherming van houtopstanden	8
3.5	Gelders Natuurnetwerk	8
4	Methode.....	10
4.1	Bureauonderzoek	10
4.2	Terreinbezoek	10
5	Beschermde soorten	11
5.1	Planten.....	11
5.2	Zoogdieren.....	11
5.2.1	Vleermuizen	11
5.2.2	Grondgebonden zoogdieren	14
5.3	Vogels	15
5.4	Reptielen.....	17
5.5	Amfibieën	17
5.6	Vissen.....	18
5.7	Ongewervelden	18
6	Conclusie	19
6.1	Beschermde soorten.....	19
6.1.1	Soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt	19
6.1.2	Soorten waarvoor geen provinciale vrijstelling geldt	19
6.1.3	Algemene zorgplicht	19
6.1.4	Aanbeveling: neem soorten mee bij de (her)inrichting	20
6.2	Bescherming gebieden	20
6.3	Bescherming houtopstanden	21
6.4	Gelders Natuurnetwerk	21
6.5	Geldigheid rapportage.....	21
	Bijlage 1 Wettelijk kader natuurwetgeving	23

1 Inleiding

Waardwonen is voornemens haar oude kantoor aan de Prinses Margrietstraat 22 te Millingen aan de Rijn (Afbeelding 1) te slopen en op dezelfde locatie nieuwe woningen terug te bouwen. Daarbij wordt het overig groen grotendeels verwijderd. In verband met deze voorgenomen ontwikkeling is een toetsing van de plannen aan de natuurwetgeving en het natuurbeleid uitgevoerd (Eelerwoude, oktober 2018). Door omstandigheden zijn de plannen nog niet uitgevoerd en is het onderzoek verjaard. Eelerwoude is gevraagd de toetsing te actualiseren.

Eerste stap in deze toetsing is het uitvoeren van een verkennend onderzoek. Op basis van een bureauonderzoek en een veldbezoek wordt aan de hand van aanwezige terreintypen en toevallige waarnemingen van soorten zo goed mogelijk ingeschat welke beschermde gebieden en plant- en diersoorten aanwezig (kunnen) zijn. Op basis daarvan worden uitspraken gedaan over de (mogelijke) effecten van de voorgenomen ontwikkeling en de eventueel noodzakelijke vervolgstappen. Voorliggende rapportage gaat hier verder op in.

Afbeelding 1. Globale ligging van het plangebied aan Prinses Margrietstraat 22 te Millingen aan de Rijn.

2 Huidige situatie en ontwikkeling

2.1 Huidige situatie

Het plangebied ligt aan Prinses Margrietlaan 22 te Millingen aan de Rijn, ten zuidwesten van rivier de Waal, in de gemeente Berg en Dal, provincie Gelderland. In het plangebied staat een voormalig kantoorpand, een aangebouwd bijgebouw aan de oostkant, verhard terrein, een grasveld en een heg (Afbeelding 2).

Het voormalige kantoorpand bestaat uit een stenen gedeelte (begane grond) met aan de noord-, oost- en westkant ramen. De wand van de eerste verdieping bestaat uit verticale lange, gladde houten planken, zonder ramen er in. De gleuven tussen de overgang van het stenen gedeelte op de begane grond en de houten planken op de eerste verdieping zijn circa 5 centimeter diep. De eerste verdieping betreft een open ruimte, waarbij de houten muur en het dak direct zichtbaar zijn. Het dak bestaat uit golfplaten. Het voormalige kantoorpand grenst aan de oostkant aan de eerste oprit met parkeergelegenheid en de heg. Het bijgebouw bestaat uit een begane grond en een eerste verdieping, is geheel van steen opgebouwd en heeft een golfplaten dak. Zowel aan de voorkant, beide zijkanten als aan de achterkant zijn ramen aanwezig. Achter de heg ligt het grasveld. Zowel het voormalige kantoorpand als het grasveld met de oprit grenzen aan tuinen van omliggende woningen. Het plangebied grenst aan de noordkant aan trottoir en Prinses Margrietstraat. Binnen het plangebied is, behalve een grasveld en een heg, geen beplanting aanwezig. Ook zijn er binnen het plangebied geen watervoerende elementen, zoals watergangen of een poel aanwezig. Verlichting beperkt zich tot in en direct aan het voormalige kantoorpand en tot aan de lantaarnpalen op het trottoir ten noorden van het plangebied. Binnen het plangebied is verder geen verlichting aanwezig.

Afbeelding 2. Indruk van het pand met bijgebouw en grasveld. Opname: 2 maart 2023.

2.2 Voorgenomen ontwikkeling

Waardwonen is voornemens het voormalige kantoorpand met bijgebouw te slopen en hier nieuwe woningen voor terug te bouwen. Er zijn nog geen tekeningen van de nieuwe situatie. Verwacht wordt dat bij de nieuwe woningen tuinen worden aangelegd.

3 Natuurwetgeving en -beleid

3.1 Inleiding

De Wet natuurbescherming bestaat uit drie onderdelen: de bescherming van soorten, de bescherming van gebieden en de bescherming van houtopstanden. De kern van het natuurbeleid wordt gevormd door het Natuurnetwerk Nederland, dat een samenhangend netwerk vormt van natuurgebieden. De provincies zijn het bevoegd gezag. Alleen in een aantal situaties, zoals bij ruimtelijke ingrepen waarmee grote nationale belangen zijn gemoeid, is het Rijk het bevoegd gezag. In dit hoofdstuk wordt kort ingegaan op de relevante wetgeving en het natuurbeleid voor het plangebied.

3.2 Bescherming van soorten

Het uitgangspunt bij het onderdeel soortenbescherming is dat geen schade mag worden toegebracht aan beschermde dieren of planten. De wet kent een drietal beschermingsregimes; beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn, beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn en beschermingsregime “andere soorten”. Elk beschermingsregime heeft zijn eigen verbodsbepalingen.

Voor ieder ruimtelijk plan of ruimtelijke ontwikkeling is het verplicht om te toetsen of deze kan leiden tot overtreding van de betreffende verbodsbepalingen. Wanneer sprake is of kan zijn van een overtreding, dan dient er onderzocht te worden of een vrijstelling geldt. Indien er geen vrijstelling geldt, kan het aanvragen van een ontheffing noodzakelijk zijn. Bijlage 1 gaat verder in op het wettelijk kader bij toetsing aan de Wet natuurbescherming, onderdeel soortenbescherming.

Gevolgen plangebied

De Wet natuurbescherming is een nationale wet. Indien negatieve effecten worden verwacht door activiteiten of ontwikkelingen is een toetsing aan de Wet natuurbescherming noodzakelijk. In hoofdstuk 5 wordt verder ingegaan op de aanwezigheid van beschermde soorten en welke effecten de voorgenomen ontwikkeling heeft op deze soorten. Dit is van toepassing bij beide scenario's.

3.3 Bescherming van gebieden

Met het onderdeel gebiedsbescherming worden binnen de Wet natuurbescherming de Natura 2000-gebieden beschermd. Natura 2000 is een samenhangend netwerk van natuurgebieden in Europa. Natura 2000 bestaat uit gebieden die zijn aangewezen in het kader van de Europese Vogelrichtlijn (79/409/EEG) en gebieden die zijn aangemeld op grond van de Europese Habitatrichtlijn (92/43/EEG). Voor alle gebieden gelden instandhoudingsdoelstellingen. De kern van de bescherming is dat deze instandhoudingsdoelstellingen niet in gevaar mogen worden gebracht.

Activiteiten mogen geen negatieve effecten hebben op de waarden waarvoor het gebied is aangewezen. Voor activiteiten of projecten die schadelijk zijn voor de beschermde natuur geldt een vergunningplicht. Hierdoor is in Nederland een zorgvuldige afweging gegarandeerd bij projecten die gevolgen kunnen hebben voor natuurgebieden.

Gevolgen plangebied

Niet stikstof-gerelateerde effecten:

In de directe omgeving van het plangebied liggen diverse Natura 2000-gebieden. Op ongeveer 350 meter afstand ligt het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied Rijntakken. De aard van de voorgenomen werkzaamheden maakt dat de effecten uitsluitend tot het plangebied of in de zeer directe zone eromheen beperkt blijven. Gezien de afstand tot het dichtstbijzijnde en andere Natura 2000-gebieden, de invulling van het tussenliggend

gebied met bebouwing en wegen en de aard van de voorgenomen werkzaamheden, is er geen sprake van mogelijk negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de Natura 2000-gebieden. Dit op basis van een rechtstreekse invloed, cumulatieve invloed of externe werking. Een toetsing op grond van de Wet natuurbescherming van niet stikstof-gerelateerde effecten wordt daarom niet noodzakelijk geacht.

Stikstof-gerelateerde effecten

Op 2 november 2022 heeft de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State geoordeeld dat de tot dan toe geldende bouwvrijstelling stikstof niet voldoet aan het Europese natuurbeschermingsrecht. In dat kader is voor zowel de bouw-/aanlegfase (in dit geval de uit te voeren sloopwerkzaamheden) als de gebruiksfase van ruimtelijke ontwikkelingen daarom weer een stikstofdepositieberekening benodigd. Bij de sloop wordt door bouwmachines en ander materieel stikstof uitgestoten. Voor de sloop is dan ook een stikstofberekening noodzakelijk.

In de nieuwe situatie (gebruiksfase) is sprake van veranderingen met betrekking tot de huidige mate van stikstofdepositie al is nog niet duidelijk hoe dit precies vorm zal worden gegeven. Als duidelijk is wat de nieuwe inrichting van het plangebied wordt, is een berekening nodig die aangeeft of sprake is van een toename van stikstofdepositie en zo ja, welke consequenties dit met zich meebrengt.

3.4 Bescherming van houtopstanden

Het kappen of rooien van bomen is niet zomaar toegestaan in de Wet natuurbescherming. Dit geldt ook bij het rooien of het verrichten van handelingen die de dood of ernstige beschadiging van bomen tot gevolg hebben. Hieronder valt ook beschadiging door vee. Onder bos wordt verstaan:

- alleen bossen die buiten de ‘bebouwde kom Boswet’ liggen;
- alle beplantingen van bomen die groter zijn dan 10 are (1.000 m²);
- bomen in een rijbeplanting, als de rij uit meer dan 20 bomen bestaat.

De gemeente stelt de grenzen van de ‘bebouwde kom Boswet’ bij besluit vast. Deze grenzen kunnen afwijken van de ‘bebouwde kom Verkeerswet’. Het besluit wordt door de provincie goedgekeurd. De grenzen zijn bij de gemeente na te vragen.

Gevolgen plangebied

In het plangebied worden geen bomen gekapt. Een nadere toetsing van houtopstanden is daarom niet noodzakelijk.

3.5 Gelders Natuurnetwerk

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is het Nederlands netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. Provincies hebben hiervoor soms een andere benaming. Zo gebruikt Gelderland de benaming Gelders Natuurnetwerk (GNN). De Groene Ontwikkelingszone (GO) bestaat uit terreinen met een andere bestemming gelegen in de voormalige EHS.

Het netwerk moet natuurgebieden beter verbinden met elkaar en met het omringende agrarisch gebied. Het Natuurnetwerk is de kern van het Nederlandse natuurbeleid. De provincies zijn verantwoordelijk voor de begrenzing en de ontwikkeling van dit Natuurnetwerk. In of in de directe nabijheid van het GNN geldt het ‘nee, tenzij’- principe. In principe zijn er geen ontwikkelingen toegestaan als zij de kenmerken of waarden van het gebied aantasten. Wanneer bij een ontwikkeling mogelijke effecten op het GNN denkbaar zijn, is het noodzakelijk een GNN-toetsing uit te voeren.

Naast Gelders Natuurnetwerk bestaat ook de Groene Ontwikkelingszone. De Groene Ontwikkelingszone bestaat uit gebieden met andere bestemmingen dan natuur die ruimtelijk verweven zijn met het GNN en daar functioneel

mee samenhangen. In deze gebieden wordt ingezet op versterking van die samenhang tussen inliggende en aangrenzende natuurgebieden.

Ligging en gevolgen plangebied

Het plangebied ligt niet in gebied dat is aangewezen als GNN of GO. Ook kent provincie Gelderland geen externe werking. Een nadere toetsing aan de GNN- of GO-kernkwaliteiten is niet noodzakelijk.

4 Methode

De aanwezige natuurwaarden zijn in beeld gebracht op basis van bestaande inventarisatiegegevens en een verkennend veldbezoek.

4.1 Bureauonderzoek

Voor het bureauonderzoek is (indien beschikbaar) gebruikgemaakt van landelijke, provinciale en regionale verspreidingsinformatie:

- NDFF (Nationale Databank Flora en Fauna). Deze is geraadpleegd in maart 2023 waarbij gekeken is naar data van de afgelopen vijf jaar.
- De flora- en faunadatabase van Eelerwoude is eveneens geraadpleegd. Eelerwoude heeft in 2018/2019 meerdere onderzoeken zowel ter plaatse van het plangebied uitgevoerd (Eelerwoude, 2019) als in de nabije omgeving. De data van deze onderzoeken is opgeslagen in deze database.

4.2 Terreinbezoek

Op basis van een eenmalig veldbezoek is de geschiktheid van het onderzoeksgebied voor de verwachte soorten en/of soortgroepen beoordeeld. Het veldbezoek is overdag door J. Loeffen uitgevoerd, ecologisch adviseur bij Eelerwoude (Kader – Ecologisch deskundige). Het veldbezoek is uitgevoerd op 2 maart 2023 bij 1°C, onbewolkt, zonnig en windstil weer. Het gaat hier om een deskundigenoordeel op basis van de fysieke gesteldheid van het terrein (biotopenonderzoek). Daarnaast zijn de aangetroffen belangwekkende soorten genoteerd.

Kader – Ecologisch deskundige

De veldmedewerkers van Eelerwoude beschikken over een uitgebreide ervaring met de betreffende soortgroepen en voldoen aan de criteria van 'ecologisch deskundige'. Met een ecologisch deskundige wordt bedoeld een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soort specifieke ecologie. De ervaring en kennis dienen te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO- dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of
- op MBO-niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Wet natuurbescherming, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of
- als ecoloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdiervereniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk Gebied; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of -bescherming.

5 Beschermde soorten

Dit hoofdstuk beschrijft de tijdens het veldbezoek waargenomen soorten, al dan niet aangevuld met gegevens uit de literatuur en andere informatiebronnen. Vervolgens worden eventuele effecten beschreven als gevolg van de voorgenomen ontwikkeling.

5.1 Planten

Voorkomen en functie

Het plangebied bestaat uit een voormalig kantoorpand met bijgebouw, parkeergelegenheid, een grasveld en een ligusterhaag. In het grasveld zijn onder andere verschillende soorten kruiden aangetroffen, smalle weegbree, Jacobskruiskruid en paardenbloem. Er zijn tijdens het veldbezoek geen beschermde plantensoorten aangetroffen. Gelet op het aanwezige terreintype, beheer en functie van het plangebied, bestaande uit bestrating, voormalige kantoorfunctie en aangelegd grasveld met heg, is geen geschikt biotoop aanwezig voor beschermde plantensoorten.

Effecten en ontheffing

Bij alle projectlocaties zijn geen beschermde plantensoorten aangetroffen en/of bekend vanuit verspreidingsgegevens. Er is ook geen geschikt biotoop voor beschermde planten aanwezig. Op basis van deze gegevens is geen sprake van een negatieve effecten op beschermde planten, waardoor een nader onderzoek of een ontheffing Wet natuurbescherming niet aan de orde is.

Conclusie: nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming is voor beschermde planten niet noodzakelijk.

5.2 Zoogdieren

5.2.1 Vleermuizen

Voorkomen en functie

In het plangebied is tijdens het dagbezoek beoordeeld of de projectlocaties geschikt zijn voor vleermuizen. Hierbij is onderscheid gemaakt in: verblijfplaats, vliegroute en foerageergebied. In het plangebied is het voorkomen van de volgende vleermuissoorten bekend: gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger en eventueel nabij watervleermuis.

Geschiktheid projectlocaties voor verblijfplaatsen, foerageergebied en vliegroute

Vleermuizen maken gedurende het jaar gebruik van een netwerk van vaste rust- en verblijfplaatsen (Kader - Vleermuisverblijfplaatsen). Deze verblijfplaatsen kunnen de volgende functies hebben:

- kraamverblijfplaats;
- zomerverblijfplaats;
- paar- en/of baltsverblijfplaats;
- winterverblijfplaats.

Kader - Vleermuisverblijfplaatsen

Onder de vleermuizen zijn gebouw bewonende en/of boom bewonende soorten aanwezig. Gewone dwergvleermuis en laatvlieger zijn hoofdzakelijk gebouw bewonend. Rosse vleermuis en watervleermuis zijn voornamelijk boom bewonende en gewone grootoorvleermuis en ruige dwergvleermuis bewonen zowel bomen als gebouwen. Voorbeelden van verblijfplaatsen in gebouwen zijn ruimtes in spouwmuren en achter boeiboorden en gevelbetimmering. Holten en spleten in bomen en ruimtes achter loszittend schors zijn voorbeelden van verblijfplaatsen in bomen.

Vanuit de verschillende functies van de verblijfplaats worden weer andere eisen gesteld aan bijvoorbeeld het klimaat, de toegankelijkheid en de expositie van het verblijf ten opzichte van de zon. Als kraamverblijfplaats worden meestal gebouwen en/of bomen uitgekozen waarbinnen een constant klimaat heerst. Bij gebouwen zijn dit voornamelijk woningen met een spouwmuur of een geïsoleerd dak. Sommige vleermuizen hebben aan een opening van 1-2 cm voldoende om naar binnen te kruipen. Bij bomen gaat het meestal om dikke, oude bomen met een dikke restwand.

In het plangebied zijn geen bomen aanwezig die potentieel geschikt zijn als verblijfplaats voor boombewonende vleermuizen.

Tijdens het veldbezoek zijn in het voormalige kantoorpand geen kieren en/of gaten aangetroffen in en om de raamkozijnen en zijn er geen gleuven en (ventilatie)gaten aangetroffen in het stenen gedeelte van het voormalige kantoorpand. De gleuven tussen de overgang van het stenen gedeelte naar de houten planken is, met circa 5 centimeter, te ruim, waardoor er kou en tocht ontstaat. De eerste verdieping van het voormalige kantoorpand betreft een open ruimte waar zowel de houten buitenwand als het golfplaten dak direct zichtbaar zijn. De houten schuifwand en het dak is enkel laags waardoor ruimte om tussen te kruipen ontbreekt. Er is sprake van een ijzeren constructie. Houten balken met gleuven of spleten ontbreken. Ook zijn geen vleermuizen waargenomen of sporen van aanwezigheid van vleermuizen zoals uitwerpselen.

In oorspronkelijke staat bood het bijgebouw potentie als verblijfplaats voor gebouwbewonende vleermuizen door aanwezige kieren tussen de zijmuur en het dak nabij de raamkozijnen. Ventilatiegaten ontbreken. In de huidige situatie zijn verspreid over het bijgebouw tochtgaten gemaakt om deze onaantrekkelijk te maken voor vleermuizen (Afbeelding 3). Hierdoor is momenteel het bijgebouw ongeschikt als potentiële verblijfplaats voor gebouwbewonende vleermuizen.

Afbeelding 3. Aanwezige tochtgaten in de muur van het bijgebouw. Opname: 2 maart 2023.

Foerageergebied en vliegroutes

Meerdere vleermuissoorten gebruiken lijnvormige elementen om zich door het landschap te verplaatsen tussen verblijfplaatsen en foerageergebied elders (Kader - Foerageergebieden en vliegroutes). Deze zijn belang om de functie van verblijfplaatsen te behouden.

Kader - Foerageergebieden en vliegroutes

Foerageergebieden en vliegroutes van vleermuizen zijn beschermd indien bij het verdwijnen ook een verblijfplaats ongeschikt wordt. Bijvoorbeeld door het onderbreken van een vliegroute wordt een foerageergebied onbereikbaar, waardoor de vleermuizen onvoldoende voedsel kunnen vinden. Bij het verdwijnen van foerageergebieden of vliegroutes wordt derhalve onderzocht of er voldoende bereikbare alternatieven zijn.

Vleermuizen maken gebruik van lijnvormige landschapselementen zoals bomenrijen en singels om zich langs te verplaatsen. Een aaneengesloten kronendak heeft hierbij de voorkeur. Van vleermuizen is bekend dat onderbrekingen in de lijnstructuur maximaal 100 tot 200 meter mogen bedragen (kleinere en langzaam vliegende soorten 50 meter). Wanneer de onderbrekingen groter zijn dan deze afstand kunnen sommige soorten deze afstand niet overbruggen en zullen ze uitwijken naar alternatieve vliegroutes en foerageergebieden.

Het groen in en rondom het plangebied kan worden gebruikt om te foerageren, al is geen sprake van een aaneengesloten foerageergebied of een vliegroute.

Effecten en ontheffing

Alle vleermuissoorten zijn beschermd onder de Wet natuurbescherming met beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn. Het opzettelijk verstoren, vangen en doden van individuen van beschermde soorten, alsmede het beschadigen of vernielen van vaste verblijfplaatsen, inclusief de functionele leefomgeving, is verboden vanuit de Wet natuurbescherming. De functionaliteit van de verblijfplaatsen van vleermuizen dienen te allen tijde gegarandeerd te blijven.

- Verblijfplaatsen in bomen zijn uitgesloten

In het plangebied zijn geen bomen aanwezig die potentie kunnen bieden als verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen. Negatieve effecten op boombewonende vleermuizen kunnen daarom worden uitgesloten.

- Verblijfplaatsen in het voormalige kantoorpand zijn uitgesloten

Het voormalige kantoorpand biedt geen geschikte verblijfplaatsmogelijkheden als ventilatiegaten, kieren of andere nauwe ruimten. Ook de eerste verdieping is ongeschikt voor vleermuizen als potentiële verblijfplaats waardoor deze op voorhand kan worden uitgesloten.

- Het bijgebouw is ongeschikt gemaakt als potentiële verblijfplaats

Het bijgebouw bood in oorspronkelijke staat potentie als verblijfplaats voor gebouwbewonende vleermuizen. Eelerwoude heeft in 2018 een vleermuisonderzoek uitgevoerd in de directe omgeving van het plangebied, waarin het plangebied is meegenomen. Tijdens het vleermuisonderzoek destijds zijn in het plangebied alleen foeragerende gewone dwergvleermuizen waargenomen. Er zijn toen geen verblijfplaatsen van vleermuizen in het bijgebouw of het voormalige kantoorpand aangetroffen. Ook vertoonden vleermuizen tijdens het vleermuisonderzoek in het plangebied geen verblijfplaats indicierend gedrag. Nader onderzoek in het kader van de Wet natuurbescherming werd daarom voor vleermuizen niet noodzakelijk geacht. Ook waren met de ontwikkeling negatieve effecten op verblijfplaatsen van vleermuizen uit te sluiten waardoor het aanvragen van een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming voor vleermuizen niet noodzakelijk was.

Tijdens het vleermuisonderzoek zijn in de directe omgeving van het plangebied verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuizen aangetroffen. Ondanks dat er in het plangebied geen verblijfplaatsen waren aangetroffen, bood het bijgebouw potentieel geschikte plekken. Om te voorkomen dat deze plekken in gebruik zouden

worden genomen, is het bijgebouw in 2021 ongeschikt gemaakt door gaten de muur te maken waardoor tocht ontstaat. Het creëren van tocht wordt in het Kennisdocument Gewone dwergvleermuis (BIJ12, 2017) genoemd als geschikte methode om (potentiële) verblijfplaatsen onaantrekkelijk te maken voor gewone dwergvleermuizen (BIJ12, 2017).

Wanneer maatregelen zijn genomen om een plek onaantrekkelijk te maken voor soorten, is een laatste controle nodig om er zeker van te zijn dat de maatregel heeft gewerkt en geen vleermuizen aanwezig zijn bij aanvang van de sloop. Daarom wordt in de nacht/ochtend voorafgaande aan de sloop een vleermuisronde uitgevoerd. Worden geen vleermuizen in- of uitvliegend waargenomen, dan is de locatie met zekerheid 'natuurvrij' en kan de sloop aanvangen. Indien er sprake is van een verblijfplaats, dan zijn aanvullende maatregelen noodzakelijk. Daarop is alleen mogelijk de sloop uit te voeren in de actieve periode van vleermuizen, zijnde half april tot en met half oktober. De vleermuisronde moet worden uitgevoerd door een deskundig ecooloog met kennis van vleermuizen.

- Geen aantasting van essentieel foerageergebied of essentiële vliegroute

Door de beperkte omvang van het plangebied en de matige hoeveelheid groenelementen, is geen sprake van een essentieel foerageergebied of essentiële vliegroute ter plaatse. Negatieve effecten op essentiële functies worden uitgesloten.

Aanbeveling: neem vleermuizen mee bij de (her)inrichting

De directe omgeving van het plangebied biedt geschikt habitat voor vleermuizen (Eelerwoude, 2018). Bij de bouw van nieuwe woningen is met het nemen van vaak eenvoudige maatregelen vooraf, in het ontwerp, zonder meerkosten grote meerwaarde te behalen voor soorten. Dit doordat de nieuwe woningen/gebouwen ook voor hen geschikt worden om in te verblijven en zij daarmee een woonplek hebben die toekomst bestendig is.

Om direct meerwaarde voor vleermuizen te kunnen bieden, wordt aanbevolen meerdere kasten op te hangen aan de (kop)gevels van woningen in de Prinses Margrietstraat of woningen direct rond het plangebied. Naast vleermuiskasten kunnen ook kasten voor vogels (gierzwaluw, huismus of andere soorten) worden toegepast of kasten voor insecten. Het helpt hen aan (een netwerk aan) verblijfplaatsen/nestlocaties.

Onmisbaar bij het functioneren van verblijfplaatsen is de aanwezigheid van voedsel. Met de herinrichting van het plangebied wordt daarom aanbevolen veel groenelementen toe te passen zoals heggen, bomen en planten. Maak daarbij gebruik van inheemse soorten, bij voorkeur lokaal gekweekt. Dit groen is voor veel soorten die gebonden zijn aan de bebouwde omgeving, als gebouwbewonende vleermuizen maar ook huismus, egels en andere soorten onmisbaar om te kunnen overleven.

Conclusie: in de huidige staat is het bijgebouw ongeschikt als verblijfplaats voor gebouwbewonende vleermuizen. Als laatste controle wordt de nacht/ochtend voor aanvang van de sloop een vleermuisronde uitgevoerd om het bijgebouw vrij te kunnen geven. Aanbevolen wordt het plangebied weer geschikt(er) te maken voor soorten.

5.2.2 Grondgebonden zoogdieren

Voorkomen en functie

Soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt

Konijn, egel en diverse algemene muizensoorten zijn te verwachten in en nabij het plangebied. Deze soorten zouden het plangebied kunnen gebruiken als (onderdeel van hun) leef- en foerageergebied en/of migratieroute.

Soorten waarvoor geen provinciale vrijstelling geldt

Vanuit verspreidingsgegevens is bekend dat bever, eekhoorn en wezel in de omgeving van het plangebied voorkomen. Voor bever maar ook andere beschermde soorten als das en boomarter is geen geschikt biotoop aanwezig voor vaste rust- en voortplantingsplaats als burchten (das), boomholten of hollen in de grond (boomarter) en burchten langs watergangen/plassen (bever). Er zijn ook geen hoge bomen aanwezig waar nesten van eekhoorn in kunnen zitten.

Van steenarter zijn geen sporen of verblijfplaatsen aangetroffen of aanwijzingen die de aanwezigheid van de soort aanduiden zoals uitwerpselen, voedselresten of latrines. Mogelijk dat het plangebied onderdeel uit maakt van het leefgebied, zoals migratieroute, van deze soort. Van andere beschermde soorten, als waterspitsmuis ontbreekt geschikt biotoop als watergangen met een goed ontwikkelde oever- en watervegetatie.

Effecten en ontheffing

Soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt

De ingreep zal naar verwachting leiden tot een beperkt verlies van leefgebied van de genoemde (algemeen) voorkomende zoogdieren met het beschermingsregime andere soorten. Voor deze beschermde soorten is bij een ruimtelijke inrichting door de provincie Gelderland een vrijstelling van de ontheffingsplicht opgesteld.

Soorten waarvoor geen provinciale vrijstelling geldt

Voor steenarter geldt dat negatieve effecten zijn uit te sluiten. Verblijfplaatsen en/of sporen zijn in het plangebied niet aangetroffen. Mogelijk maakt het plangebied wel onderdeel uit van het leefgebied, zoals migratieroute, van de betreffende soort. Door de beperkte omvang, en aanwezigheid van voldoende geschikt alternatief leefgebied in de omgeving heeft dit geen essentiële functie. Voor de andere bovenstaande soorten met een bescherming, zoals waterspitsmuis geldt dat negatieve effecten zijn uit te sluiten. Geschikt biotoop is niet aanwezig en het plangebied ligt buiten bekend verspreidingsgebied. Een negatief effect op beschermde grondgebonden zoogdieren is daarom uitgesloten.

Conclusie: nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming is voor grondgebonden zoogdieren niet noodzakelijk.

5.3 Vogels

Voorkomen en functie

Alle vogels zijn als soort beschermd in de Wet natuurbescherming. Onderscheid wordt gemaakt tussen vogels met jaarrond beschermde nesten, vogels met jaarrond beschermde functionele leefomgeving en overige (broed)vogels.

Onder de vogels met jaarrond beschermde nesten vallen onder andere soorten die hun nesten ook buiten het broedseizoen gebruiken, soorten die elk jaar op dezelfde plaats broeden en daarin zeer honkvast zijn en soorten die steeds van hetzelfde nest gebruik maken en niet of nauwelijks zelf een nest kunnen bouwen. Onder de vogels met jaarrond beschermde leefomgeving vallen soorten die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats die zij het jaar daarvoor hebben gebruikt of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

Jaarrond beschermde nesten

In het plangebied is het aanwezige groen ter plaatse gecontroleerd op aanwezige nesten. Nesten zijn niet aangetroffen. Er zijn op de eerste verdieping van het voormalige kantoorpand ook geen sporen als uitwerpselen of braakballen aangetroffen die duiden op aanwezigheid van een roestplek.

Zowel het voormalige kantoorpand als het bijgebouw aan de zuidkant zijn niet geschikt als potentiële verblijfplaatsen voor gierwaluw. Direct achter en onder het golfplaten dak van het voormalige kantoorpand bevindt zich de open ruimte van de eerste verdieping. Er zijn geen nauwe nissen onder het dak aanwezig waarachter gierwaluw kan verblijven. Daarbij is er relatief veel verstoring aanwezig in de vorm van verlichting en optische verstoring (aanwezigheid van mensen). Ook het bijgebouw biedt voor gierwaluw geen geschikte ruimtes. De kieren en gaten tussen het golfplaten dak en de muren bieden onvoldoende ruimte voor gierwaluw om in en uit te kunnen vliegen. Nader onderzoek of een ontheffing Wet natuurbescherming zijn voor gierwaluw niet noodzakelijk.

Het voormalige kantoorpand is vanwege de open ruimte van de eerste verdieping, direct onder het dak ongeschikt als potentiële verblijfplaats voor huismus. Tijdens het veldbezoek zijn geen (aanwijzingen) van verblijfplaatsen van huismus aangetroffen. Het dak van het bijgebouw biedt potentie als verblijfplaats voor huismus. Echter, Eelerwoude heeft in 2018 in de directe omgeving van het plangebied onderzoek gedaan naar huismus. Er zijn tijdens het huismusonderzoek geen huismussen in het plangebied waargenomen, wat aangeeft dat het bijgebouw niet wordt gebruikt als nestlocatie. In tussenliggende periode zijn geen wijzigingen aangebracht aan het bijgebouw. Deze is meer komen te vervallen waardoor het bijgebouw meer ongeschikt is geworden voor huismus. Op basis daarvan zijn uitkomsten van dit onderzoek nog steeds actueel en van toepassing.

Jaarrond beschermde functionele leefomgeving

Het struweel op en rond het plangebied biedt voor soorten (zoals) koolmees, pimpelmees en spreeuw geschikt leefgebied. Nesten of roestplekken van bijvoorbeeld ransuil zijn niet waargenomen.

Overige (broed)vogels

Aan de overige soorten zoals houtduif, merel, tjiftjaf, roodborst en kauw biedt het aanwezige groen geschikte nestplekken. Daarnaast zijn meerdere nesten aanwezig op de eerste verdieping van het voormalige kantoorpand. Aanwezigheid van een dood jong, de grootte en positie van de nesten toont aan dat het gaat om houtduif.

Effecten en ontheffing

Vogels met jaarrond beschermde nesten

Van een aantal vogelsoorten zijn de nesten het hele jaar door beschermd. Gebruik van het bijgebouw door huismus is uit te sluiten waardoor geen sprake is van negatieve effecten op huismus. Jaarrond beschermde nesten van andere vogelsoorten zijn uit te sluiten. Nader onderzoek of een ontheffing Wet natuurbescherming is voor vogels met jaarrond beschermde nestlocatie niet aan de orde.

Vogels met jaarrond beschermde functionele leefomgeving

Voor de vogelsoorten van deze categorie geldt dat het plangebied geen functioneel leefgebied betreft: de vogels zijn voor hun voortplanting niet afhankelijk van het aanwezige groen. Er is voldoende geschikt leefgebied in de directe omgeving aanwezig is. Het uitvoeren van een omgevingscheck, het nemen van compenserende maatregelen of het aanvragen van een ontheffing is niet noodzakelijk.

Overige (broed)vogels

Verstoring van broedende vogels en vernieling van in gebruik zijnde vogelnesten moet worden voorkomen.

De periode van 1 maart tot 15 juli wordt over het algemeen beschouwd als broedseizoen¹. Door de sloop en het verwijderen van aanwezig groen buiten de broedperiode uit te voeren, wordt de kans verkleind dat op dat moment broedende vogels aanwezig zijn.

¹ In het kader van de Wet natuurbescherming wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval verstoord wordt, ongeacht de datum. Globaal gaat het echter om de periode van 1 maart tot 15 juli.

Let op, soorten als houtduif kunnen het hele jaar door broeden. Voor de Wet natuurbescherming zijn alle bewoonde vogelnesten beschermd, ongeacht het tijdstip van het jaar en ongeacht de zeldzaamheid van de soort. Let daarom altijd op aanwezige, broedende vogels. Worden broedende vogels aangetroffen, dan moet worden gewacht met het uitvoeren van werkzaamheden ter plaatse tot de vogel klaar is met broeden en jongen het nest hebben verlaten.

Aanbeveling: neem vogels mee bij de (her)inrichting

Tijdens het gierzwaluwonderzoek en het huismusonderzoek in 2018 zijn in de directe omgeving van het plangebied wel verblijfplaatsen van gierzwaluw en huismus aangetroffen. Aanbevolen wordt natuurinclusief bouwen toe te passen zodat de woningen ook toekomst bestendig worden voor deze vogels. Onmisbaar is de combinatie van het aanbrengen van (nieuwe) groenelementen of de bestaande ligusterhaag te behouden dan wel te verplaatsen. Gebruik onbespoten, inheems groen om echt een meerwaarde te creëren. Dit alles draagt bij aan de instandhouding van de soort en het stimuleren van de populatie.

Conclusie: voer de werkzaamheden uit buiten het broedseizoen en houd bij de werkzaamheden altijd rekening met (in gebruik zijnde) nesten van vogels.

5.4 Reptielen

Voorkomen en functie

Beschermd reptielen als ringslag en hazelworm zijn gebonden aan specifieke terreinen. In het plangebied ontbreekt dergelijk geschikt biotoop zoals heideterreinen en venranden. Er zijn ook geen verspreidingsgegevens bekend van reptielen in en rondom het plangebied.

Effecten en ontheffing

Voor beschermd reptielen als ringslang en hazelworm ontbreekt het in het plangebied aan geschikt biotoop waardoor geen sprake is van negatieve effecten. Nader onderzoek of een ontheffing Wet natuurbescherming is niet aan de orde.

Conclusie: nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming is voor reptielen niet noodzakelijk.

5.5 Amfibieën

Voorkomen en functie

Soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt

Een aantal soorten zoals bruine kikker, bastaardkikker, gewone pad en kleine watersalamander kunnen het plangebied gebruiken als landbiotoop. In het plangebied zelf zijn geen waterelementen, zoals watergangen of poel, aanwezig. Deze soorten zijn opgenomen in de Wet natuurbescherming en vallen onder het beschermingsregime andere soorten. In de provincie Gelderland is voor deze soorten bij een ruimtelijke inrichting een vrijstelling van ontheffingsplicht opgesteld.

Soorten waarvoor geen provinciale vrijstelling geldt

Kamsalamander en rugstreeppad komen in de omtrek van het plangebied voor (NDFF, 2023). Voor hen is ter plaatse geen geschikt biotoop aanwezig als poelen met een goed ontwikkelde watervegetatie of juist onbegroeid, snel opwarmend water. Ook ontbreekt een goed vergraafbare bodem waar rugstreeppad in kan graven om te overwinteren. Ook voor andere beschermd amfibieën als vroedmeesterpad ontbreekt het aan geschikt biotoop als voortplantingswater.

Effecten en ontheffing

Soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt

De ingreep zal naar verwachting leiden tot een beperkt verlies van leefgebied van de genoemde (algemeen) voorkomende amfibieën met het beschermingsregime andere soorten. Voor deze beschermde soorten is bij een ruimtelijke inrichting door de provincie Gelderland een vrijstelling van de ontheffingsplicht opgesteld.

Soorten waarvoor geen provinciale vrijstelling geldt

Het plangebied biedt geen geschikt leefgebied aan andere beschermde amfibieën waarvoor geen vrijstelling geldt, waardoor er geen sprake is van negatieve effecten op deze. Nader onderzoek of een ontheffing Wet natuurbescherming is voor de overige amfibieën niet aan de orde.

Conclusie: nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is in het kader van de Wet natuurbescherming voor amfibieën niet noodzakelijk.

5.6 Vissen

Voorkomen en functie

Binnen het plangebied zijn geen watervoerende elementen (watergangen, poelen, enzovoort) aanwezig. Derhalve ontbreekt geschikt leefgebied voor vissen en zijn deze dan ook niet aanwezig.

Effecten en ontheffing

Beschermde vissen zijn niet in het plangebied aanwezig waardoor negatieve effecten op beschermde vissen worden uitgesloten. Nader onderzoek of een ontheffing Wet natuurbescherming is niet aan de orde.

Conclusie: nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is in het kader van de Wet natuurbescherming voor beschermde vissen niet noodzakelijk.

5.7 Ongewervelden

Voorkomen en functie

Er zijn geen verspreidingsgegevens bekend van beschermde ongewervelden in en rondom het plangebied.

Van de groep ongewervelden (dagvlinders, libellen, kevers, kreeftachtigen en weekdieren) ontbreekt ter plaatse van het plangebied geschikt leefgebied en zijn geen waardplanten aanwezig. Zo ontbreken goed ontwikkelde watergangen, vennen, plassen of graslanden/heideterreinen voor bijvoorbeeld gevlekte witsnuitlibel of platte schijfhoren.

Effecten en ontheffing

Gebruik van het plangebied als voortplantingsbiotoop en overwinteringsplek door beschermde ongewervelden wordt op basis van het aanwezige leefgebied uitgesloten. Er is geen sprake van negatieve effecten op beschermde ongewervelden. Nader onderzoek of een ontheffing Wet natuurbescherming is niet noodzakelijk.

Conclusie: bij beide scenario's is nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming voor beschermde ongewervelden niet noodzakelijk.

6 Conclusie

6.1 Beschermde soorten

6.1.1 Soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt

Werkzaamheden zullen naar verwachting leiden tot een verlies van leefgebied van een aantal beschermde soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt. Daarbij geldt dat wel sprake is van een tijdelijke verstoring gedurende de uitvoering van de werkzaamheden. Het betreft soorten als egel, gewone pad, konijn en diverse algemene muizensoorten. De werkzaamheden hebben geen invloed op de gunstige staat van instandhouding van deze soorten omdat er sprake is van een tijdelijke en plaatselijke verstoring, voldoende leefgebied aanwezig blijft en het relatief algemene soorten betreft.

6.1.2 Soorten waarvoor geen provinciale vrijstelling geldt

Controle op vleermuizen voor aanvang sloop nodig

Wanneer maatregelen zijn genomen om een plek onaantrekkelijk te maken voor soorten, is een laatste controle nodig om er zeker van te zijn dat de maatregel heeft gewerkt en geen vleermuizen aanwezig zijn bij aanvang van de sloop. Daarop wordt in de nacht/ochtend voorafgaande aan de sloop een vleermuisronde uitgevoerd. Worden geen vleermuizen in- of uitvliegend waargenomen, dan is de locatie met zekerheid 'natuurvrij' en kan de sloop aanvangen. Daarop is alleen mogelijk de sloop uit te voeren in de actieve periode van vleermuizen, zijnde half april tot en met half oktober. De vleermuisronde moet worden uitgevoerd door een deskundig ecooloog met kennis van vleermuizen.

Houd rekening met broedvogels

Verstoring van broedende vogels en vernieling van in gebruik zijnde vogelnesten moet worden voorkomen.

De periode van 1 maart tot 15 juli wordt over het algemeen beschouwd als broedseizoen². Door de sloop en het verwijderen van aanwezig groen buiten de broedperiode uit te voeren, wordt de kans verkleind dat op dat moment broedende vogels aanwezig zijn.

Let op, soorten als houtduif kunnen het hele jaar door broeden. Voor de Wet natuurbescherming zijn alle bewoonde vogelnesten beschermd, ongeacht het tijdstip van het jaar en ongeacht de zeldzaamheid van de soort. Let daarom altijd op aanwezige, broedende vogels. Worden broedende vogels aangetroffen, dan moet worden gewacht met het uitvoeren van werkzaamheden ter plaatse tot de vogel klaar is met broeden en jongen het nest hebben verlaten.

6.1.3 Algemene zorgplicht

In de Wet natuurbescherming is in artikel 1.11 een omschrijving opgenomen over de algemene zorgplicht. Deze zorgplicht houdt in dat iedereen 'voldoende zorg' in acht neemt voor alle in het wild levende dieren en planten, dus ook niet-beschermde soorten en hun directe leefomgeving. Dit is een algemene verantwoordelijkheid die voor iedereen geldt. Het betekent bijvoorbeeld dat er niet onnodig dieren en planten worden gedood, wanneer er redelijkerwijs een andere oplossing voor is, bijvoorbeeld door de dieren te verplaatsen naar een ander gebied.

² In het kader van de Wet natuurbescherming wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval verstoord wordt, ongeacht de datum. Globaal gaat het echter om de periode van 1 maart tot 15 juli.

6.1.4 Aanbeveling: neem soorten mee bij de (her)inrichting

Vleermuizen

De directe omgeving van het plangebied biedt geschikt habitat voor vleermuizen (Eelerwoude, 2018). Bij de bouw van nieuwe woningen is met het nemen van vaak eenvoudige maatregelen vooraf, in het ontwerp, zonder meerkosten grote meerwaarde te behalen voor soorten. Dit doordat de nieuwe woningen/gebouwen ook voor hen geschikt worden om in te verblijven en zij daarmee een woonplek hebben die toekomst bestendig is.

Om direct meerwaarde voor vleermuizen te kunnen bieden, wordt aanbevolen meerdere kasten op te hangen aan de (kop)gevels van woningen in de Prinses Margrietstraat of woningen direct rond het plangebied. Naast vleermuiskasten kunnen ook kasten voor vogels (gierzwaluw, huismus of andere soorten) worden toegepast of kasten voor insecten. Het helpt hen aan (een netwerk aan) verblijfplaatsen/nestlocaties.

Onmisbaar bij het functioneren van verblijfplaatsen is de aanwezigheid van voedsel. Met de herinrichting van het plangebied wordt daarom aanbevolen veel groenelementen toe te passen zoals heggen, bomen en planten. Maak daarbij gebruik van inheemse soorten, bij voorkeur lokaal gekweekt. Dit groen is voor veel soorten die gebonden zijn aan de bebouwde omgeving, als gebouwbewonende vleermuizen maar ook huismus, egels en andere soorten onmisbaar om te kunnen overleven.

Vogels

Tijdens het gierzwaluwonderzoek en het huismusonderzoek in 2018 zijn in de directe omgeving van het plangebied wel verblijfplaatsen van gierzwaluw en huismus aangetroffen. Aanbevolen wordt natuurinclusief bouwen toe te passen zodat de woningen ook toekomst bestendig worden voor deze vogels. Onmisbaar is de combinatie met het aanbrengen van (nieuwe) groenelementen of de bestaande ligusterhaag te behouden dan wel te verplaatsen. Gebruik onbespoten, inheems groen om echt een meerwaarde te creëren. Dit alles draagt bij aan de instandhouding van de soort en het stimuleren van de populatie.

6.2 Bescherming gebieden

Niet stikstof-gerelateerde effecten:

In de directe omgeving van het plangebied liggen diverse Natura 2000-gebieden. Op ongeveer 350 meter afstand ligt het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied Rijntakken. De aard van de voorgenomen werkzaamheden maakt dat de effecten uitsluitend tot het plangebied of in de zeer directe zone eromheen beperkt blijven. Gezien de afstand tot het dichtstbijzijnde en andere Natura 2000-gebieden, de invulling van het tussenliggend gebied met bebouwing en wegen en de aard van de voorgenomen werkzaamheden, is er geen sprake van mogelijk negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de Natura 2000-gebieden. Dit op basis van een rechtstreekse invloed, cumulatieve invloed of externe werking. Een toetsing op grond van de Wet natuurbescherming van niet stikstof-gerelateerde effecten wordt daarom niet noodzakelijk geacht.

Stikstof-gerelateerde effecten

Op 2 november 2022 heeft de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State geoordeeld dat de tot dan toe geldende bouwvrijstelling stikstof niet voldoet aan het Europese natuurbeschermingsrecht. In dat kader is voor zowel de bouw-/aanlegfase (in dit geval de uit te voeren sloopwerkzaamheden) als de gebruiksfase van ruimtelijke ontwikkelingen daarom weer een stikstofdepositieberekening benodigd. Bij de sloop wordt door bouwmachines en ander materieel stikstof uitgestoten. Voor de sloop is dan ook een stikstofberekening noodzakelijk.

In de nieuwe situatie (gebruiksfase) is sprake van veranderingen met betrekking tot de huidige mate van stikstofdepositie al is nog niet duidelijk hoe dit precies vorm zal worden gegeven. Als duidelijk is wat de nieuwe inrichting van het plangebied wordt, is een berekening nodig die aangeeft of sprake is van een toename van stikstofdepositie en zo ja, welke consequenties dit met zich meebrengt.

6.3 Bescherming houtopstanden

In het plangebied worden geen bomen gekapt. Een nadere toetsing van houtopstanden is daarom niet noodzakelijk.

6.4 Gelders Natuurnetwerk

Het plangebied ligt niet in gebied dat is aangewezen als GNN of GO. Ook kent provincie Gelderland geen externe werking. Een nadere toetsing aan de GNN- of GO-kernkwaliteiten is niet noodzakelijk.

6.5 Geldigheid rapportage

Dit rapport gaat in op de effecten van de ontwikkeling zoals beschreven in hoofdstuk 2. Wijzigingen of aanpassingen in de ontwikkeling kunnen tot andere conclusies ten aanzien van de effecten op beschermde soorten leiden.

Literatuurlijst

- Eelerwoude (2018). Toetsing Wet natuurbescherming. *Millingen aan de Rijn en Bommel*. Eelerwoude, Culemborg. Definitief 6 november 2018. P8742.
- Ministerie van Economische Zaken (2016). Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen. Ministerie van Economische Zaken, versie 1.3.
- NDFF (2023). Nederlandse Databank Flora en Fauna. <https://www.ndff.nl/>
- Bij12 (2017). Kennisdocument Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*. Bij12, versie 1.0, Utrecht.
- Bij12 (2017). Kennisdocument Gierzwaluw *Apus apus*. Bij12, versie 1.0, Utrecht
- Bij12 (2017). Kennisdocument Huismus *Passer domesticus*. Bij12, versie 1.0, Utrecht.

Websites kaartmateriaal

[https://gelderland.maps.arcgis.com/apps/dashboards/c7b302b57c1b4ba4861cf95ca71eefa4](https:// gelderland.maps.arcgis.com/apps/dashboards/c7b302b57c1b4ba4861cf95ca71eefa4)

Soortinformatie:

- www.zoogdiervereniging.nl
- www.sovon.nl
- www.verspreidingsatlas.nl

Bijlage 1 Wettelijk kader natuurwetgeving

Bescherming van soorten

Zorgplicht

De Wet natuurbescherming erkent de intrinsieke waarde van in het wild levende planten- en diersoorten, of de soort nu beschermd is of niet (= zorgplicht). Deze zorgplicht houdt in dat eenieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wilde levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving. Overtreding van de zorgplicht is niet strafbaar gesteld, maar kan door toepassing van bestuursdwang wel worden gehandhaafd.

Beschermingsregimes

Op het onderdeel soortbescherming deelt de Wet natuurbescherming soorten in drie beschermingsregimes in:

1. Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn

Alle vogels cf. artikel Vogelrichtlijn

2. Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn

Soorten uit Bijlage IV Habitatrichtlijn, Bijlage I en II van het Verdrag van Bern en Bijlage II van het Verdrag van Bonn. In de bijlagen van de Verdragen van Bern en Bonn worden ook vogels genoemd³.

3. Beschermingsregime “andere soorten”

Soorten die uit nationaal oogpunt bescherming behoeven.

Elk van deze beschermingsregimes heeft zijn eigen verbodsbepalingen en vereisten voor vrijstelling of ontheffing van de verboden.

Verbodsbepalingen

De Wet natuurbescherming gaat uit van het ‘nee, tenzij-principe’. In de wet worden ten aanzien van de beschermde soorten een aantal verbodsbepalingen genoemd (figuur 1). De verbodsbepalingen zijn gekoppeld aan het beschermingsregime van de soort (resp. Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn of de groep ‘Overige soorten’). Dat betekent dat deze verbodsbepalingen niet overtreden mogen worden, tenzij voor de soort(en):

- een vrijstelling geldt;
- er gewerkt wordt met een goedgekeurde Gedragscode (feitelijk een collectieve ontheffing);
- een ontheffing is verkregen.

³ De brochure ‘Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen’, versie 1.3. Ministerie van EZ, december 2016 impliceert dat de bescherming uit de Vogelrichtlijn prevaleert boven de bescherming van vogels uit de verdragen van Bonn en Bern

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn § 3.1 Wn	Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn § 3.2 Wn	Beschermingsregime andere soorten § 3.3 Wn
Art 3.1 lid 1 Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen.	Art 3.5 lid 1 Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen	Art 3.10 lid 1a Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen
Art 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen	Art 3.5 lid 4 Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen	Art 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen
Art 3.1 lid 3 Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben	Art 3.5 lid 3 Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen	Niet van toepassing
Art 3.1 lid 4 en lid 5 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort	Art 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren	Niet van toepassing
Niet van toepassing	Art 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen	Art 3.10 lid 1c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen

Figuur 1. Overzicht verbodsbepalingen Wet Natuurbescherming (bron: brochure 'Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen', versie 1.3. Ministerie van EZ, december 2016).

Om af te mogen wijken van de verbodsbepalingen (en deze toch te mogen overtreden) via een ontheffing of een vrijstelling moet aan drie criteria worden voldaan:

1. er is geen andere bevredigende oplossing voor de handeling (=alternatievenafweging);
2. de afwijking is gebaseerd op een in de wet genoemd belang (b.v. openbare veiligheid of volksgezondheid);
3. de ingreep of handeling mag geen afbreuk doen aan en/of verslechtering betekenen voor de staat van instandhouding van de soort.

Als aan (alle) drie deze vereisten voldaan is, kan een ontheffing worden verleend. Voor een aantal handelingen zijn bovendien vrijstellingen mogelijk in de vorm van een provinciale verordening of een (goedgekeurde) gedragscode.

Voorgaand figuur geeft een overzicht van de verbodsbepalingen per beschermingsregime. De verbodsbepalingen voor de groep van overige, 'nationale' soorten zijn geïnspireerd op de Habitatrichtlijn en op een aantal punten versoepeld. Zo is het opzettelijk verstoren van beschermde soorten (en hun verblijfplaatsen) uit deze groep van overige soorten niet langer verboden. Wel is het nog steeds verboden om vaste verblijfplaatsen van dieren onder dit beschermingsregime opzettelijk te beschadigen of te vernielen.

Voor vogels geldt dat verstoren niet verboden is als de verstoring maar niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de soort (*artikel 3.1, lid 4 en lid 5*). Het beschadigen van in gebruik zijnde vogelnesten tijdens het broedseizoen blijft verboden, maar het verstoren dus niet meer, tenzij er sprake is van een wezenlijke invloed op de staat van instandhouding van de specifieke soort(en). Het is aan de initiatiefnemer om zich op de hoogte te (laten) stellen, en waar nodig aan te tonen, dat de op zich versturende activiteit geen bedreiging vormt voor de staat van instandhouding van de betreffende vogelsoort.

Tot slot geldt het opzettelijk doden of vangen en het verbod om vaste verblijfplaatsen of rustplaatsen opzettelijk te vernielen of beschadigen, niet voor bosmuis, huisspitsmuis of veldmuis in of op gebouwen of de daarbij behorende erven of roerende zaken (*artikel 3.10 lid 3*). Zie kader – Opzettelijkheid.

Kader - Opzettelijkheid

In de Wet natuurbescherming is bij meer verbodsbepalingen dan onder de Flora en faunawet het opzetvereiste toegevoegd, in lijn met de artikelen van de Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijn. In de Flora en faunawet was alleen sprake van het opzetvereiste bij verontrusting (artikel 10). Hierdoor was de Flora en faunawet strenger dan de verbodsbepalingen van de Habitatrichtlijn. Niet-opzettelijke handelingen waarbij de verbodsbepalingen overtreden worden, zijn nu niet langer verboden. Daar is van belang dat het Europees Hof van Justitie in zijn jurisprudentie heeft bepaald dat onder opzet ook voorwaardelijke opzet moet worden begrepen:

“Daarvan is sprake als iemand een handeling verricht en daarbij bewust de aanmerkelijke kans aanvaardt dat zijn gedragingen schadelijke gevolgen hebben voor een dier of plant....”.

Andere bevredigende oplossing(en)

De initiatiefnemer moet aantonen en beargumenteren dat er geen andere bevredigende oplossingen zijn waardoor overtreding van de verbodsbepaling(en) kan worden voorkomen, bijvoorbeeld door planaanpassing of het aanpassen van de uitvoeringsperiode. Het is aan het bevoegd gezag (doorgaans dus de provincie) om de alternatieve oplossingen te beoordelen en hierover te besluiten. De onderbouwing moet gebaseerd zijn op objectieve en controleerbare gegevens.

Belangen

Voor de soorten die beschermd zijn onder de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn kan alleen ontheffing of vrijstelling worden verleend op grond van de in deze richtlijnen genoemde belangen. Voor de groep van overige, nationaal beschermde soorten wordt uitgegaan van de in de Habitatrichtlijn genoemde belangen, plus een aantal aanvullende belangen. In het Kader - Wettelijk Belang wordt een overzicht gegeven van deze belangen.

Staat van instandhouding van de soort

Tot slot moeten de effecten van de voorgenomen handeling(en) worden beoordeeld aan de staat van instandhouding (Svl) van de soort. Zie ook kader – Staat van instandhouding. De Svl varieert per soort en per handeling, en is niet vastgelegd in de wet. Een handeling op een zeldzame beschermde soort zal eerder leiden tot een negatief effect op de Svl dan bij een algemene soort. Belangrijk is ook de trend (aantalsontwikkeling) en de ruimtelijke verspreiding van de soort. Bij de beoordeling moet rekening worden gehouden met cumulatieve (versterkende) effecten, bijvoorbeeld door andere handelingen of ontwikkelingen in de omgeving en met reeds verleende ontheffingen voor dezelfde populaties van deze soort(en). Bij de beoordeling mogen compenserende en mitigerende (verzachtende) maatregelen worden betrokken. Het ecologische toetsingscriterium verschilt per beschermingsregime. Om te beoordelen of aan deze criteria wordt voldaan, moet inzicht worden gegeven in:

1. De Svl (van de populatie) van de soort (in zijn natuurlijke verspreidingsgebied).
2. Het effect van de handeling of ontwikkeling op de soort.

Kader - Staat van instandhouding

- **Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn:** “De maatregelen leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de betreffende soort”.
- **Beschermingsregime soort Habitatrichtlijn:** “Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan”.
- **Beschermingsregime Overige soorten:** “Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan”.

Voorkomen van overtreding verbodsbepalingen

In sommige situaties kunnen maatregelen worden getroffen waardoor negatieve effecten en overtreding van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming kunnen worden voorkomen. Bijvoorbeeld door de kap van bomen met broedende vogels uit te stellen tot na de broedtijd. Al kan de boom ook een nest bevatten van een vogelsoort waarbij het nest jaarrond beschermd is, waardoor overtreding niet kan worden voorkomen. Het plannen van werkzaamheden buiten de kwetsbare periode(n) van beschermde soorten is een veel toegepaste maatregel. Andere mogelijkheden om overtreding te voorkomen zijn wellicht het aanpassen van de werkvolgorde, gebruik te maken van andere apparatuur of de werkzaamheden te faseren in ruimte en tijd (zoals in het voorbeeld).

Vrijstellingen

Onder de Wet natuurbescherming is niet altijd een ontheffing nodig bij handelingen die leiden tot overtreding van de verbodsbepalingen in de wet. Dit zijn bijvoorbeeld de provinciale vrijstellingen en de gedragscodes. Ook kan er sprake zijn van een vrijstelling als de handeling is opgenomen in een beheerplan voor een Natura 2000-gebied of programma in het kader van een programmatische aanpak. Tot slot kan het Rijk voor handelingen en activiteiten waarvoor zij bevoegd gezag is een vrijstelling geven in de vorm van een Ministeriële Regeling. Vrijstellingen kunnen alleen gelden voor de verbodsbepalingen en de voorwaarden zoals genoemd bij de verschillende beschermingsregimes.

Provinciale verordening

Provinciale Staten kunnen vrijstelling van de verbodsbepalingen verlenen. Zo zijn met een provinciale verordening een aantal vooral algemeen voorkomende en beschermde zoogdieren als egel en rosse woelmuis vrijgesteld van de ontheffingsplicht. Door deze mogelijkheid ontstaan echter wel verschillen in de bescherming van soorten tussen de verschillende provincies.

Programmatische aanpak

De Wet natuurbescherming biedt de mogelijkheid om een programmatische aanpak toe te passen. Een dergelijk programma kan zowel door het Rijk als door provincies worden opgesteld. Onder de Flora en faunawet is reeds ervaring opgedaan onder de ‘Generieke’ of ‘Gebiedsgerichte aanpak’. Tevens is voor een aantal grootschalige ontwikkelingen en plangebieden een Generieke ontheffing verleend zoals voor de gemeente Tilburg, het Havengebied Rotterdam en Vliegveld Twente. Het biedt de mogelijkheid om door middel van een actieve leefgebiedenbenadering te streven naar een betere verbinding tussen economie en ecologie.

Beheerplan Natura 2000-gebied

Tot slot zijn handelingen die onderdeel uitmaken van een beheerplan voor een Natura 2000-gebied of een programmatische aanpak (zoals stikstof) vrijgesteld, mits de handelingen zijn getoetst aan de criteria voor afwijking van de soortenbeschermingsregimes.

Kader - Wettelijk Belang

Voor vogels beschermd onder de Vogelrichtlijn kan ontheffing of vrijstelling worden verleend op grond van de volgende belangen:

- in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
- in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
- ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
- ter bescherming van flora en fauna;
- voor onderzoek en onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten, of voor de daarmee samenhangende teelt;
- om het vangen, onder zich hebben of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan.

Voor soorten beschermd onder de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern of het Verdrag van Bonn kan ontheffing of vrijstelling worden verleend op grond van de volgende belangen:

- in het belang van de bescherming van wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
- ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen eigendom;
- in het belang van volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijk gunstige effecten;
- voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van kunstmatige vermeerdering van planten, of
- om onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen, onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben.

Voor andere 'nationaal' beschermde soorten kan ontheffing of vrijstelling worden verleend op grond van de volgende belangen:

- de belangen die gelden voor soorten van de Habitatrichtlijn zoals hierboven genoemd;
- in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
- ter voorkoming van schade en overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes of begraafplaatsen;
- ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omliggende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
- ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud van landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied;
- in het algemeen belang van de betreffende soort.

Eelerwoude

Op weg naar 100% natuurinclusief ➤